

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

29.04.2016 № 18-815

На № _____ від _____

**Голові Верховної Ради України
Парубію А. В.**

Щодо результатів аудиту
видатків на допомогу
малозабезпеченим сім'ям

Шановний Андрію Володимировичу!

Відповідно до Плану роботи Рахункової палати на 2016 рік проведено аудит ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям (далі – допомога). Контрольні заходи проводилися у Волинській, Дніпропетровській, Івано-Франківській, Полтавській, Сумській, Хмельницькій, Чернівецькій областях.

Аудитом встановлено, що на державному рівні та на місцях у 2014, 2015 роках забезпечено повноту і своєчасність виконання бюджетних призначень щодо надання допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Водночас засвідчено стали тенденцію до збільшення обсягів виплат допомоги малозабезпеченим сім'ям, необхідність удосконалення з урахуванням міжнародного досвіду стратегії і механізму надання цієї допомоги у напрямках спрощення процедури її призначення та перевірки достовірності задекларованих доходів отримувачів, забезпечення громадянами, що перебувають у стані нужденності, цільового спрямування одержаних коштів на задоволення їх першочергових потреб, запобігання утриманським настроям серед одержувачів допомоги.

У 2014 році фінансово підтримано понад **560 тис. сімей** (2,4 млн громадян), яким надано **6,2 млрд грн** допомоги. У 2015 році допомога становила **8,3 млрд гривень**. На 2016 рік (станом на 01.03.2016) виплати заплановані в сумі **9,5 млрд грн** (майже вдвічі перевищує запланований обсяг фонду регіонального розвитку разом із субвенцією на соціально-економічний розвиток окремих територій в сумі 4,9 млрд гривень). Одна з причин значного зростання таких видатків – збільшення кількості сімей, які звертаються і яким призначена допомога, що є наслідком зростання рівня бідності. При цьому **на 29 відс.** (із 576 тис. до 745 тис. громадян) **збільшилася кількість працездатних одержувачів допомоги.**

Офіційно затверджений прожитковий мінімум, який є основою для визначення права на призначення допомоги, у грудні 2015 року був майже вдвічі менший за фактичний (1,3 тис. грн проти 2,5 тис. грн, визначених

Мінсоцполітики). Це свідчить, що фактично малозабезпечених сімей в Україні більше, але значну частину з них права на отримання відповідної допомоги позбавлено. Набір продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, вартість якого має відображати прожитковий мінімум, у порушення вимог Закону України "Про прожитковий мінімум" не переглядався Кабінетом Міністрів України з 2000 року (мав бути переглянутий тричі).

Право на допомогу залежить також від майнового стану громадян, їх зайнятості та низки інших факторів, які не зареєстровані і часто не можуть бути офіційно визначені.

Втім, відповідальність одержувачів допомоги за достовірність відомостей про доходи та майновий стан сім'ї для призначення допомоги (надаються заявником без підтвердних документів) є обмеженою і недієвою (зобов'язує до повернення лише суми безпідставно отриманих коштів, водночас передбачає повторне призначення допомоги через шість місяців).

Формальна відповідальність одержувачів допомоги за достовірність наданої інформації створює сприятливі умови для можливих зловживань і неправомірного отримання допомоги.

Органами праці та соціального захисту населення Волинської, Івано-Франківської, Сумської, Хмельницької, Чернівецької областей, навіть за умови неповного охоплення одержувачів допомоги контрольними заходами (проводилися вже після призначення допомоги, а в окремих випадках – після повної її виплати), у 2014-2015 роках встановлено фактів **неправомірного отримання допомоги на суму 5,7 млн гривень**. При цьому обсяги **неповернених** недобросовісними одержувачами коштів на кінець 2015 року сягнули **3,2 млн грн** (на 40 відс. більше, ніж на кінець 2014 року).

Однак у фінансовій та бюджетній звітності щодо заборгованості за цими коштами відображено тільки 74 тис. грн по Хмельницькій обл. та 28 тис. грн по Сумській області, що призводить до **відсутності об'єктивної інформації на державному рівні для прийняття відповідних управлінських рішень**.

Результати аудиту у цілому засвідчили також необхідність комплексного вирішення питання малозабезпечених сімей та проблеми збільшення видатків на виплату відповідної допомоги, що обтяжує державний бюджет. Це, зокрема, потребує відновлення виробництва та стимулювання економічного зростання, сприяння зайнятості населення та розвитку ринку праці, удосконалення механізму системи соціального страхування.

За результатами аудиту надано ряд пропозицій Кабінету Міністрів України, Міністерству соціальної політики України, Сумській та Хмельницькій райдержадміністраціям, Чернівецькій міській раді, виконкому Ленінської районної у м. Полтаві ради та Красногвардійській районній у м. Дніпропетровську раді для відповідного реагування.

Відповідно до статті 37 Закону України "Про Рахункову палату" надається у порядку інформування.

З повагою

Голова

Р.М. Магута